

Scrisori din războiul de întregire a neamului

PUICA BUHOCI – CIUCEANU

Sîntem în posesia corespondenței purtate în primele luni de război de colonelul Vasile Ciuceanu cu fratele său, profesorul Ștefan Ciuceanu, din care publicăm prima scrisoare¹.

Intrarea României la 14 august 1916 în războiul sfînt pentru întregirea neamului a fost primită cu entuziasm de întreaga țară.

Armatele române au trecut Carpații și au început să elibereze Transilvania, dar în scurt timp Puterile Centrale și-au revenit din surpriză și au trecut la o puternică contraofensivă pe toate fronturile. Mai puțin numeroasă și mai slab dotată cu tehnică de luptă, armata română a ținut piept cu vitejie ofensivelor dezlănțuite pe frontul din Carpați, apărînd cu eroism trecătorile de pe Valea Jiului, Oltului, Prahovei și Oituzului.

Un alt teatru de luptă cu rol hotărîtor în desfășurarea războiului a fost în sud, unde armatele române au început lupta împotriva trupelor bulgare, turcești și germane în fruntea acestora fiind numit feldmaresalul von Mackensen, supranumit „rupătorul de fronturi”.

Sprijinul rusesc sosit cu întârziere, insuficient și neconform acordurilor încheiate la începutul lunii august, a avut un rol hotărîtor în deznodămîntul de la Turtucaia și la căderea frontului dobrogean.

Pe acest front a acționat la comanda unei unități de artilerie colonelul Vasile Ciuceanu din Craiova.

Din scrisori reiese mareă prietenie ce-i lega pe cei doi frați, patriotismul, dorința lor de a vedea cît mai repede înfăptuită unitatea națională, precum și activitatea dusă de fiecare, unul pe front și celălalt în orașul Craiova, în toamna anului 1916. Se desprinde, de asemenea, sentimentul de amărăciune al profesorului Ștefan Ciuceanu care, respins la vizita medicală, datorită înălțimii – era mic de statură – ar fi dorit să poată participa la lupte în orice armă chiar și la aviație.

Din corespondență putem surprinde, de asemenea, tonul superoptimist sau, dimpotrivă, ultradefetist împărțit de populația din capitala Băniei, reflectat în amare considerațiuni de către Ștefan Ciuceanu: „Apropo de știrile ce sînt puse în circulație în privința războiului. Îți vine să înnebunești dacă le dai crezare, fie știri bune, fie știri rele... Sibiul cade în fiecare zi de două ori, mor și înviază în fiecare zi toți ofițerii din Craiova, sînt destituiți și avansați zilnic sute de ofițeri superiori. În fine, să te păzească Dumnezeu să crezi cinci la sută din cele ce se debitează pe trotuare și în cafenele!”².

Pe măsură ce operațiunile de pe fronturile de luptă creșteau în amploare, spitalele din oraș încep să fie înșesate de răniți, fiind semnalate la început cazuri mai ușoare. Numărul mare al răniților va obliga în curând autoritățile orașului să transforme în spitale o serie întreagă de instituții printre care și Școala Normală de învățători unde sînt internați pînă la începutul lunii septembrie peste 400 de răniți.

La acest spital improvizat se remarcă cu pregnanță doctor chirurg Papillian, datorită căruia cei mai mulți răniți au fost recuperați întorcîndu-se la unitățile lor.

În timp ce pe front se duceau lupte crîncene, intelectualii craioveni: „jertfeau din punga zilnică, făceau colete pentru familiile luptătorilor, înțelegînd că și cei nemobilizați pot avea o contribuție însemnată în acest război.

În încercarea de a întări moralul ofițerilor și trupeii regimentului de artilerie din Dobrogea, Ștefan Ciuceanu relatează că, pe frontul din Carpați, vestitul regiment de infanterie doljean „26 Rovine”, după lupte grele purtate pe Valea Streiului împotriva unui inamic de trei-patru ori superior numericeste și cu o puternică artilerie grea, a reușit totuși să bareze înaintarea inamicului în defileul Jiului la Lainici.

Făț de activitatea sporadică a aviației noastre, Ștefan Ciuceanu remarcă: „civili mîrîiesc mereu împotriva aviatorilor noștri care nu se văd pe cîmpul de luptă. Zilnic dă tîrcoale deasupra Craiovei, între 9-10 dimineața un biplan cu doi ofițeri români și aceste virajuri deasupra Craiovei stîrnesc oarecare reflexiuni asupra celor ce zboară că mai bine să-și ia zborul spre frontul de luptă. Cum se vede, sînt și aviatori parte sedentară³.

O rază de speranță – de altfel stipulată în convenția militară încheiată cu Antanta – o vedeau cei din spatele frontului în declanșarea ofensivei aliate pe frontul Salonicului, speranță stinsă însă în curînd de neputința celor ce trebuiau să-i jînă pe bulgari în șah, nepermițîndu-le invadarea Dobrogei.

Pomenind prezența ca voluntar pe frontul dobrogean a unui fost marinar, Georgescu, amic al istoricului Ștefan Ciuceanu, epistola se încheie cu îndemnul: „să deie Dumnezeu ca dreptatea noastră să biruiască și să curgă cît mai puțin sînge românesc. La toți sănătate, noroc și izbîndă”⁴.

Lettres de la guerre d'unification de la nation

Résumé

Dans la collection de Mme Elena Ciuceanu se trouve un lot de lettres en somme la correspondance entre le colonel Vasile Ciuceanu, commandant d'une unité d'artillerie sur le front de Dobroudja et son frère, le professeur Ștefan Ciuceanu, grande personnalité dans la vie culturelle de la ville de Craiova. L'article ci-présente est un essai a titre de mettre en valeur du point de vue scientifique ces correspondances.

L'auteur commence son oeuvre avec une lettre du 10 septembre 1916 ou l'on fait l'exposé de l'état d'esprit des habitants de Craiova durant l'automne du 1916 quand toute la nation roumaine vivait les insuccès de Turtucaia, les succès temporaires dans les Carpat es, face aux conditions auxquelles les écoles de la ville devaient être transformées en l'hôpital.

Note

1. În colecția Elena Ciuceanu se află un lot de scrisori de pe front, inedite.
2. Scrisoarea profesorului Ștefan Ciuceanu către fratele său, colonelul Vasile Ciuceanu, din 10 septembrie 1916, p. 1.
3. *Ibidem*, p. 2.
4. *Ibidem*.